

SAVIŒALOS ATVEJŲ REGISTRAVIMO ANALIZĖ

Tyrimo vadovė dr. Aušra Œelvienė.

Atsakinga vykdytoja Œilvinė Našlėnė.

Tyrimo dalyvė Milda Garbuvienė.

Tyrimo vykdymo laikotarpis 2021 m.

Tyrimo pagrindimas. SaviŒudybių ir bandymų Œudytis problema Lietuvoje plačiai tyrinėjama ir aptarinėjama, taėiau tyėinio save Œalojanėio elgesio (saviŒalos) reiŒkiniams, kurių, įvairių autorių duomenimis, pasitaiko net 10–100 kartų daŒniau nei saviŒudybių, ir kurie vertinami kaip saviŒudybės rizikos poŒymis, skiriama nepakankamai dėmesio. 2019 m. 1-ai saviŒudybei Lietuvoje teko 1,6 bandymai Œudytis / saviŒalos atvejai. Œis skaiėius nesiekia Pasaulio sveikatos organizacijos skaiėiavimų, pagal kuriuos kiekvienai saviŒudybei gali tekti daugiau nei 20 bandymų Œudytis ar saviŒalos atvejų.

Tyrimo tikslas. Atlikti saviŒalos atvejų registracijos analizę.

Tyrimo uŒdaviniai

1. IŒanalizuoti saviŒalos ir su ja susijusių bŒklių registravimo apimtis atskirose sveikatos sistemos grandyse 2015–2019 m.
2. IŒanalizuoti saviŒalos ir su ja susijusių bŒklių registravimo tendencijas atskirose sveikatos sistemos grandyse 2015–2019 m.
3. IŒanalizuoti susiŒalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių registravimą greta saviŒalos ir su ja susijusių bŒklių.
4. Atlikti asmens, kuris kreipėsi į gydymo įstaigą dėl saviŒalos ir su ja susijusių bŒklių, atsekamumo analizę skirtingose sveikatos sistemos grandyse.
5. Įvertinti, kokiai daliai 2019 m. nusiŒudŒiusiųjų prieš tai 2 m. laikotarpiu ASPĮ buvo uŒregistruota saviŒala ir su ja susijusios bŒklės.
6. Įvertinti, kokiai daliai asmenų, kuriems 2018–2019 m. uŒregistruota saviŒala ir su ja susijusios bŒklės, buvo uŒregistruota mirtis dėl saviŒudybės.

Tyrimo metodika. Tyrimo metu bus analizuojami PSD IS („Sveidra“) sveikatos prieŒiūros įstaigų duomenys asmens įrašo lygyje, kurie pagal antrinius poŒymius bus siejami su mirėčių duomenų baze asmens lygyje. Numatoma analizuoti: 2015–2019 m. asmenys, kurie kreipėsi į ASPĮ priėmimo-skubios pagalbos skyrių per metus dėl tyėinės saviŒalos ir su ja susijusių bŒklių (rodiklis – SaviŒalos ir su ja susijusių bŒklių skaiėius priėmimo skyriuose 1000-iui gyventojų); 2015–2019 m. asmenys, gydyti ASPĮ per metus dėl tyėinės saviŒalos ir su ja susijusių bŒklių (rodiklis – SaviŒalos ir su ja susijusių bŒklių skaiėius ambulatoriniame lygyje 1000-iui gyventojų); 2015–2019 m. asmenys, išrašyti iš stacionarines paslaugas teikianėių ASPĮ stacionaro pacientų, kurie gydyti per metus dėl

tyčinės savižalos ir su ja susijusių būklių (rodiklis – Savižalos ir su ja susijusių būklių skaičius stacionariniame lygyje 1000-iui gyventojų); galutinė diagnozė arba gretutinė diagnozė (rodiklis – Asmenų, kuriems po gydymosi stacionare per metus užregistruoti savižalos ir su ja susijusių būklių kodai ambulatorinėje grandyje, skaičius 1000 gyventojų); „Sveidros“ duomenų bazė pagal antrinius požymius siejama su mirčių duomenų baze asmens lygyje (rodiklis – Asmenų, patyrusių savižalą ir su ja susijusias būkles, dalis, kuriems užregistruota savižudybė 2018–2019 m.); mirčių duomenų bazė pagal antrinius požymius siejama su „Sveidros“ duomenų baze (rodiklis – Nusizudžiusių asmenų dalis, kuriems buvo užregistruoti savižalos ir su ja susijusių būklių kodai 2 m. laikotarpiu prieš savižudybę).

Laukiami rezultatai. Pagal Nacionalinį savižudybių prevencijos veiksmų 2020–2024 metų planą, remiantis atliktos analizės duomenimis, VPSC teiks siūlymus dėl savižalos atvejų registravimo sistemos tobulinimo, bus rengiami teisės aktų projektai ir kiti reikalingi dokumentai šiems siūlymams įgyvendinti. Be to, tyrimo metu atliktas pirminių savižalos duomenų registravimo kokybės vertinimas atskleis, ar Lietuvoje sergamumo statistikos skaičiavimui naudojamos „Sveidros“ duomenys tinkamai ir visi registruojami savižalos atžvilgiu ir kokios įtakos tai gali turėti sveikatos statistikai. Tinkamas savižalos atvejų atpažinimas ir registravimas gali padidinti asmens sveikatos priežiūros efektyvumą, siekiant mažinti savižudybių skaičių šalyje ir prisidėti prie savižudybių ir savęs žalojimo prevencijos.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Biostatistinės analizės skyriaus specialistė Žilvinė Našlėnė tel. (8 5) 277 3302, el. paštu zilvine.naslene@hi.lt, Biostatistinės analizės skyriaus vadovė Aušra Želviene tel. (8 5) 206 0738, el. paštu ausra.zelviene@hi.lt.